

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM OCENIANIA
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 9 W MIELCU**

Mielec 2006-09-08

Podstawa prawna

1. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowego statutu publicznej sześciolletniej szkoły podstawowej i publicznego gimnazjum (Dz. U. Nr 14, poz 131),
2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 11 stycznia 2005r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2005r. Nr 10, poz 75)
3. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 14 z 1999 r., poz. 129, zm. Dz. U. Nr 60, poz 642),
4. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 6 listopada 2003 zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz.U. z 2003r. Nr 210, poz. 2041)
5. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 23 kwietnia 2004r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji niezbędnych do sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także kwalifikacji osób, którym można zlecić prowadzenie badań i opracowanie ekspertyz (Dz. U.z 2004 Nr 89, poz 845),
6. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU z dnia 7 września 2004r.w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
7. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 08 września 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych

Cele WSO

1. Ocenianiu podlegają:

- 1) osiągnięcia edukacyjne ucznia;
  - 2) zachowanie ucznia.
2. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej, określonej w odrębnych przepisach, i realizowanych w szkole programów nauczania, uwzględniających tę podstawę.
  3. Ocenianie zachowania ucznia polega na rozpoznawaniu przez wychowawcę klasy, nauczycieli oraz uczniów danej klasy stopnia respektowania przez ucznia zasad współżycia społecznego i norm etycznych.

Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:

1. poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
2. pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
3. motywowanie ucznia do dalszej pracy,
4. dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje:

1. formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych;
2. ustalanie kryteriów oceniania zachowania;
3. ocenianie bieżące i ustalanie śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, według skali i w formach przyjętych w danej szkole;
4. przeprowadzanie egzaminów klasyfikacyjnych;

5. ustalanie rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, według skali, o której mowa w §5 pkt 6 , § 6 pkt 2
6. ustalanie warunków i trybu uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania;
7. ustalanie warunków i sposobu przekazywania rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce.

§ 2

Zobowiązania nauczyciela

Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

1. wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
2. sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
3. warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.
4. wychowawca klasy na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o warunkach i sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania oraz o warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania oraz skutkach ustalenia uczniowi nagannej rocznej oceny zachowania.
5. Nauczyciel jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, o których mowa w § 2 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, z zastrzeżeniem pkt. 6 ,7.
6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych, o których mowa w § 2 pkt 1 , do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom, następuje także na podstawie opinii niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym

niepublicznej poradni specjalistycznej, o której mowa w art. 71b ust. 3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”, z zastrzeżeniem pkt.7.

7. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania dostosowanie wymagań edukacyjnych, o których mowa w § 2 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.
8. Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, plastyki i muzyki należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

§ 3

Ogólne zasady i kryteria oceniania

1. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
2. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
3. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).
4. Uczeń może mieć dwie godzinne prace kontrolne w tygodniu zapowiedziane przynajmniej tydzień wcześniej i wpisane do dziennika lekcyjnego.
5. Jeżeli uczeń był nieobecny na godzinnej pracy kontrolnej, może otrzymać dodatkowy termin na napisanie danego sprawdzianu.
6. Krótkie sprawdziany i odpowiedzi ustne z zakresu trzech ostatnich lekcji mogą być przeprowadzone bez konieczności wcześniejszego zapowiedzenia. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne otrzymuje uczeń i podpisane przez rodziców zwraca na następnych zajęciach.
7. Dyrektor szkoły zwalnia ucznia z zajęć z wychowania fizycznego, informatyki lub technologii informacyjnej na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach uczestniczenia ucznia w tych zajęciach, wydanej przez lekarza, oraz na czas określony w tej opinii.
8. W przypadku zwolnienia ucznia z zajęć z wychowania fizycznego, informatyki lub technologii informacyjnej w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny klasyfikacyjnej wpisuje się „zwolniony”.

9. Dyrektor szkoły, na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) oraz na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej zwalnia ucznia z wadą słuchu lub z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego, z zastrzeżeniem pkt.10. Zwolnienie może dotyczyć części lub całego okresu kształcenia w danym typie szkoły.
10. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania zwolnienie z nauki drugiego języka obcego może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.
11. W przypadku zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny klasyfikacyjnej wpisuje się „zwolniony”.

§ 4

Skala ocen – edukacja wczesnoszkolna

1. W klasach I-III ustala się
  - ocenę semestralną w formie kart oceny opisowej.
  - ocenę roczną – opisową
2. W klasach I, II i III oceny bieżące funkcjonują w formie symboli cyfrowych :1,2,3,4,5,6 w zakresie poszczególnych edukacji.
3. W klasach I – III ocena zachowania jest oceną opisową.
- 4 Oceny bieżące z zachowania składają się z następujących elementów:
  - I. przestrzega norm społecznych
  - II. reaguje adekwatnie do sytuacji i potrafi dokonać samooceny
  - III. wykazuje szacunek do innych ludzi
  - IV. wykazuje szacunek dla cudzej własności
  - V. stosuje się do wskazówek nauczyciela
  - VI. dąży do ukończenia wytyczonego zadania
  - VII. współpracuje w zespole
  - VIII. dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych

Częstotliwość zaobserwowanych zachowań zapisuje się za pomocą

symboli: Z- zawsze

C-czasami

R- rzadko

Skala ocen – klasy IV-VI

1. Ocenę bieżącą w klasach IV, V, VI z przedmiotów nauczania ustala się według następującej skali

Stopień:

- celujący (6)
- plus bardzo dobry (+5)
- bardzo dobry (5)
- minus bardzo dobry (-5)
- plus dobry (+4)
- dobry (4)
- minus dobry (-4)
- plus dostateczny (+3)
- dostateczny (3)
- minus dostateczny (-3)
- plus dopuszczający (+2)
- dopuszczający (2)
- minus dopuszczający (-2)
- niedostateczny (1)

2. W dzienniku lekcyjnym może być zapisana data otrzymania oceny bieżącej.

3. Ocenę klasyfikacyjną półroczną w klasach IV; V; VI z przedmiotów nauczania ustala się: 6,+5, 5,+4,4,+3, 3,+2, 2,1. Do średniej ocen „plus” liczy się jako połowę punktu.

4. Za brak zadania domowego ustala się wpis do dziennika lekcyjnego „b.z.”

5. Przy ustalaniu oceny bieżącej można wprowadzić dodatkowo plusy i minusy.

- minusy za nieprzygotowanie się do zajęć, brak książek, ćwiczeń, przyborów
- plusy za przynoszenie dodatkowych prac, materiałów pomocniczych do lekcji, wykonywanie gazetek i wystawek
- np. za zgłoszone nieprzygotowanie do lekcji

Konsekwencję za plusy ,minusy, np. określa przedmiotowy system oceniania

6. Oceny roczne w klasach IV; V; VI ustala się w stopniach według następującej skali:

stopień:

- celujący
- bardzo dobry
- dobry
- dostateczny
- dopuszczający
- niedostateczny

7. Oceny bieżące i oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym są ocenami opisowymi

§ 6

Zasady ustalania ocen z zachowania w klasach IV, V, VI:

Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna zachowania uwzględnia w szczególności:

- 1) wywiązywanie się z obowiązków ucznia;
- 2) postępowanie zgodne z dobrem społeczności szkolnej;
- 3) dbałość o honor i tradycje szkoły;
- 4) dbałość o piękno mowy ojczystej;
- 5) dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób;
- 6) godne, kulturalne zachowanie się w szkole i poza nią;
- 7) okazywanie szacunku innym osobom.

1. *Każdy uczeń otrzymuje na początku semestru kredyt w wysokości 100 pkt., co jest jednoznaczne z oceną dobrą z zachowania. Tę ilość będzie mógł zwiększyć lub zmniejszyć sam otrzymując punkty dodatnie za zachowania pozytywne lub punkty ujemne za zachowania negatywne.*
2. Na koniec semestru i roku szkolnego sumuje się punkty i otrzymuje ocenę wg. skali:

SKALA STOPNI:

wzorowe	– 200 pkt. i więcej *
bardzo dobre	– 150 do 199,
dobre	– 100 do 149 pkt.,
poprawne	– 50 do 99 pkt.,
nieodpowiednie	– 0 do 49 pkt.,
naganne	– poniżej 0 pkt.

* przy założeniu, że uczeń nie otrzymał ponad 50 punktów ujemnych w semestrze

KRYTERIA USTALANIA OCEN Z ZACHOWANIA

Lp.	ZACHOWANIA NEGATYWNE - RODZAJ PRZEWINIENIA	punkty	Częstotliwość - uwagi
1.	Przeszkadzanie na lekcji	10	Każdorazowo (po pierwszym upomnieniu)
2.	Manifestowanie akceptacji złego zachowania kolegów podczas lekcji	10	Każdorazowo
3.	Spóźnienia	5	Każdorazowo
4.	Niewykonywanie poleceń nauczycieli i innych pracowników szkoły	15	Każdorazowo
5.	Samowolne opuszczenie szkoły w czasie przerw lub zajęć lekcyjnych (budynku lub terenu szkoły)	10	Każdorazowo (po pierwszej rozmowie dyscyplinującej)
6.	Arogancie zachowanie wobec nauczycieli i innych pracowników szkoły	20	Każdorazowo
7.	Psychiczne znęcanie się nad kolegami, np. przezywanie, obrażanie, ośmieszanie, wyłudzenie pieniędzy, itp.	5-25	Każdorazowo
8.	Fizyczne znęcanie się nad kolegami, np. bicie, nakłanianie do bójki, kopanie, plucie, itp.	20	Każdorazowo
9.	Wulgarnie słownictwo	20	Każdorazowo
10.	Wagary	10	za każdą godz. lekcyjną
11.	Kradzież	30	Każdorazowo
12.	Palenie papierosów	30	Każdorazowo
13.	Picie alkoholu	30	Każdorazowo
14.	Używanie i rozprowadzanie środków odurzających	50	Każdorazowo
15.	Niewłaściwe zachowanie: krzyki na korytarzu, bieganie po korytarzach, niebezpieczne zabawy, kopanie różnych przedmiotów, zachowanie w kinie, teatrze, itp.	20	Każdorazowo (pierwsze ustne upomnienie)
16.	Celowe niszczenie mienia szkolnego: ławki, urządzenia sanitarne, pomoce dydaktyczne, malowanie ścian, drzwi, niszczenie rzeczy osobistych innych osób	30	Każdorazowo (naprawienie szkody przez ucznia lub jego rodzica)
17.	Falszowanie i kradzież dokumentów szkolnych	50	Każdorazowo
18.	Falszowanie usprawiedliwień, dopisywanie ocen w dziennikach, itp.	30	Każdorazowo
19.	Niewykonywanie obowiązków dyżurnego	5	Każdorazowo
20.	Brak obuwia na zmianę	5	Każdorazowo
21.	Nie wywiązywanie się z podjętych zobowiązań	10	Każdorazowo
22.	Przebywanie w szatni w innym celu niż przebieranie się	10	Każdorazowo
23.	Korzystanie w trakcie zajęć dydaktycznych z telefonu komórkowego lub innego urządzenia elektronicznego bez zgody	10	Każdorazowo
24.	Nagrywanie i odtwarzanie obrazu i głosu innej osoby bez jej zgody	20	Każdorazowo
25.	Nagrywanie i odtwarzanie obrazu i głosu innej osoby bez jej zgody i naruszające jej godność osobistą.	30	Każdorazowo

Lp.	ZACHOWANIA POZYTYWNE	Punkty	Częstotliwość-uwagi
1.	Reprezentowanie szkoły w konkursach szkolnych	20-100 na bieżąco	Szkolne -20 Miejskie- 25 Powiatowe - 35 Laureat pow. - 50 Finalista woj.- Laureat woj.-100
2.	Reprezentowanie szkoły w zawodach sportowych	15-50 na bieżąco	Szkolne -15 Miejskie- 25 Powiatowe - 35 Powyżej pow. - 50
3.	Aktywne pełnienie funkcji w szkole i realizacja podjętych zobowiązań zgodnie z jej pełnieniem (poza zajęciami lekcyjnymi)	5 - 30	Raz w półroczu
4.	Czynny udział w pracach samorządu klasowego i szkolnego (poza zajęciami lekcyjnymi)	5	Każdorazowo
5.	Aktywne pełnienie funkcji w klasie	5 - 20	Raz w półroczu
6.	Praca w zespołach artystycznych	5- 15	Raz w półroczu
7.	Działalność kulturalno - artystyczna -reprezentowanie szkoły w imprezach	5 - 20	Każdy udział
8.	Dbanie o wystrój klas, korytarzy itp.	5-10	Każdorazowo
9.	Pomoc kolegom w nauce	5-20	Każdorazowo
10.	Punktualność	10	Raz w półroczu
11.	Zwrot znalezionych rzeczy	10	Każdorazowo
12.	Aktywne i systematyczne czytelnictwo	5-20	Raz w półroczu
13.	Przygotowanie i prezentacja materiałów na godzinie wychowawczej i innych zajęciach dydaktyczno -wychowawczych	5 - 20	Każdorazowo
14.	Przeciwdziałanie dewastacji i niszczeniu mienia	10	Każdorazowo
15.	Uczestnictwo w zbiórce makulatury Uczestnictwo w zbiórce baterii	2kg – 1pkt. 10 baterii-5 pkt	Każdorazowo
16.	Udział w zbiórce zakrętek	15 pkt. (za reklamówkę Tesco)	Każdorazowo
17.	Materiały na potrzeby klasy (wykonane własnoręcznie)	5 - 30	Każdorazowo
18.	Do dyspozycji wychowawcy dodatkowe punkty za: wzorowy stosunek do nauczycieli, pracowników szkoły i kolegów, - przestrzeganie regulaminu szkoły, kultura słowa, itp., udział w pracach społecznych na rzecz szkoły i środowiska	5-50	Raz w półroczu

3.W dzienniku lekcyjnym jest umieszczony zeszyt uwag, do którego nauczyciele wpisują na bieżąco swoje spostrzeżenia i uwagi, oraz punkty na plus i minus , które w każdym miesiącu są sumowane i wpisywane do dziennika.

4.Uczniowie dbają, aby wychowawca wpisał wszystkie uwagi pozytywne świadczące o ich zaangażowaniu.

5.Rodzice mogą na bieżąco uzyskiwać informacje o zachowaniu swoich dzieci.

6.Ocena klasyfikacyjna z zachowania nie może mieć wpływu na:

- oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych

- promocję do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły z zastrzeżeniem §13 ust.8i 9

7. Ocenę z zachowania ustala wychowawca po zasięgnięciu opinii uczniów, nauczycieli oraz uwzględniając samoocenę ucznia.

8. Ocena z zachowania ustalona przez wychowawcę jest ostateczna.

9. W klasach I-III ocena z zachowania jest oceną opisową.

10. W przypadku uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym nie ma zastosowania pkt. 1- 8 a ocenę z zachowania ustala wychowawca po zasięgnięciu opinii u uczących nauczycieli i ocena ta jest oceną opisową.

SYSTEM INTERWENCJI KRYZYSOWYCH

W naszej szkole pragniemy wyrobić i utrwalić u uczniów nawyk respektowania zasad postępowania społecznego i samokontroli. Znając normy obowiązujące w szkole uczeń karę powinien rozumieć jako naturalną konsekwencję swojego złego zachowania.

ZAMIAST KARANIA

1. Pierwszy problem wychowawczy – rozmowa ucznia z nauczycielem lub wychowawcą klasy. Nauczyciel informuje ucznia o swoim stanowisku i ewentualnie uzmysławia uczniowi jak może naprawić zło. Jednocześnie decyduje o wpisaniu do klasowego zeszytu uwag od 5 do 50 punktów na minus.
2. W przypadku uzyskania przez ucznia 50 punktów na minus wychowawca zaprasza na spotkanie rodzica i informuje go o problemach jakie ma z uczniem oraz wspólnie zastanawiają się nad bardziej skutecznymi metodami wychowawczymi.
3. W przypadku uzyskania przez ucznia 100 punktów na minus zapisanych w klasowym zeszycie uwag przeprowadza się rozmowę ucznia z wychowawcą klasy, rodzicem, pedagogiem.
4. W przypadku, gdy uczeń otrzyma 150 punktów na minus rozmowa ucznia z udziałem dyrektora, wychowawcy, rodzica i pedagoga.
5. W przypadku uzyskania przez ucznia 200 punktów na minus po rozmowie dyrektora z uczniem i rodzicem dyscyplinarne przeniesienie do klasy równoległej.
6. W przypadku dalszego notorycznego łamania przez ucznia zasad zachowania obowiązujących w szkole rozmowa ucznia z kuratorem sądowym.

7. Skierowanie sprawy ucznia do sądu rodzinnego w celu administracyjnego przymuszenia rodziców do określonych działań.

W przypadku, gdy uczeń otrzymał 100 punktów na minus możliwość, w porozumieniu z wychowawcą, uzyskać punkty, które niwelują uwagi krytyczne. Może to nastąpić jedynie wtedy, gdy przez tydzień uczeń nie otrzyma uwag negatywnych a otrzyma punkty na plus. Jeżeli nie uda mu się w danym tygodniu ma możliwość rozpoczęcia procedury w następnym tygodniu.

SYSTEM WZMOCNIEŃ POZYTYWNYCH

1. Comiesięczna pochwała ucznia przez wychowawcę wobec klasy w przypadku uzyskania przez ucznia 30 punktów na plus przy zachowaniu 100 punktów wyjściowych na początku semestru.
2. Pochwała dyrektora szkoły (przez radiowęzeł szkolny) uczniów, którzy nie stracili ani jednego punktu wyjściowego a otrzymali 100 punktów na plus i nie więcej niż 20 punktów na minus.
3. Pochwała dyrektora szkoły na półrocznym spotkaniu z rodzicami w przypadku uzyskania przez ucznia w czasie semestru powyżej 200 punktów dodatnich i z nie większą niż 50 punktów minusowych stratą.
4. Wybór na koniec roku szkolnego najlepszego pod względem zachowania ucznia w ciągach klasowych.
5. Prezentacja różnych osiągnięć uczniów na tablicy „Nasi Najlepsi”.
6. Opublikowanie w gazecie szkolnej po I i II semestrze listy „Wzorowy uczeń” z zachowania.

§ 7

Klasyfikowanie śródroczne

Termin klasyfikacji śródrocznej -styczeń

1. Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, z zastrzeżeniem pkt.3.
2. W klasach I-III szkoły podstawowej śródroczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych są ocenami opisowymi. Ocena śródroczna może być wystawiona w formie kart oceny opisowej.

W klasach IV-VI określa §5 pkt 3 ,oceny z zachowania § 6 pkt 2.

3. Klasyfikacja śródroczna ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym polega na okresowym podsumowaniu jego osiągnięć edukacyjnych z zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, z uwzględnieniem indywidualnego programu edukacyjnego opracowanego dla niego na podstawie odrębnych przepisów, i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, zgodnie z § 5 pkt 7 i § 6 pkt. 10 Klasyfikowanie śródroczne uczniów przeprowadza się na koniec pierwszego półrocza.
4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwia lub utrudnia kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej, szkoła powinna w miarę możliwości stworzyć uczniowi szansę uzupełnienia braków.
5. Wychowawca zobowiązany jest poinformować uczniów o przewidywanej śródrocznej ocenie niedostatecznej na tydzień przed przewidywaną konferencją klasyfikacyjną-fakt ten należy odnotować w dzienniku lekcyjnym.
6. Nauczyciel zobowiązany jest uzasadnić pisemnie do protokołu ustaloną przez siebie ocenę śródroczną niedostateczną, oraz zaproponować jakie kroki powinien podjąć uczeń, aby uzyskać ocenę umożliwiającą promocję do klasy programowo wyższej.
7. Ustalona przez nauczyciela niedostateczna ocena klasyfikacyjna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego. Nauczyciel zobowiązany jest uzasadnić pisemnie do protokołu ustaloną przez siebie ocenę niedostateczną .
8. Śródroczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne, a śródroczną ocenę klasyfikacyjną zachowania - wychowawca klasy po zasięgnięciu opinii nauczycieli, uczniów danej klasy oraz ocenianego ucznia.
9. Śródroczne oceny klasyfikacyjne z dodatkowych zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne dodatkowe zajęcia edukacyjne.

§ 8

Klasyfikacja roczna

Termin klasyfikacji rocznej: czerwiec

1. Klasyfikacja roczna w klasach I-III polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w danym roku szkolnym oraz ustaleniu jednej rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, zgodnie z § 4 pkt.1 oraz pkt 3.

2. Klasyfikowanie roczne w klasach I-III polega na wystawieniu oceny opisowej.
3. Klasyfikacja roczna, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, i zachowania ucznia w danym roku szkolnym oraz ustaleniu rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, według skali, o której mowa w § 5 pkt 6 i § 6 pkt 2 z zastrzeżeniem pkt 6.
4. Laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną ocenę klasyfikacyjną.
5. Klasyfikacja roczna ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, polega na podsumowaniu jego osiągnięć edukacyjnych z zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, z uwzględnieniem indywidualnego programu edukacyjnego opracowanego dla niego na podstawie odrębnych przepisów, i zachowania ucznia w danym roku szkolnym oraz ustaleniu rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, zgodnie z § 5 pkt. 7 i 6 pkt. 10.
6. Roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne, a roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania - wychowawca klasy po zasięgnięciu opinii nauczycieli, uczniów danej klasy oraz ocenianego ucznia.
7. Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej zachowania ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia lub odchylenia rozwojowe, należy uwzględnić wpływ stwierdzonych zaburzeń lub odchylenia na jego zachowanie na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania lub opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej.
8. Roczne oceny klasyfikacyjne z dodatkowych zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne dodatkowe zajęcia edukacyjne. Roczna ocena klasyfikacyjna z dodatkowych zajęć edukacyjnych nie ma wpływu na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.
9. Uczniowie i rodzice powinni być poinformowani o ocenach końcowych na dwa tygodnie przed planowanym posiedzeniem rady pedagogicznej
10. Wychowawca zobowiązany jest poinformować rodziców i uczniów o przewidywanej rocznej ocenie niedostatecznej na cztery tygodnie przed przewidywaną konferencją klasyfikacyjną- fakt ten należy odnotować w dzienniku lekcyjnym.
11. Nauczyciel zobowiązany jest uzasadnić pisemnie do protokołu ustaloną przez siebie ocenę niedostateczną na koniec roku szkolnego. Ustalona przez nauczyciela

niedostateczna ocena klasyfikacyjna końcoworoczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.

12. W przypadku nieklasyfikowania ucznia z zajęć edukacyjnych, w dokumentacji przebiegu nauczania zamiast oceny klasyfikacyjnej wpisuje się „nieklasyfikowany”.
13. Ustalona przez nauczyciela albo uzyskana w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych jest ostateczna, z zastrzeżeniem § 8 pkt.9 i § 10.
14. Ustalona przez nauczyciela albo uzyskana w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego niedostateczna roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego, z zastrzeżeniem § 10.
15. Ustalona przez wychowawcę klasy roczna ocena klasyfikacyjna zachowania jest ostateczna, z zastrzeżeniem § 10.

§ 9

Egzamin klasyfikacyjny

1. Uczeń może nie być klasyfikowany na koniec roku szkolnego z jednego, kilku lub wszystkich zajęć edukacyjnych, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania.
2. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny.
3. Na prośbę ucznia nieklasyfikowanego z powodu nieobecności nieusprawiedliwionej lub na prośbę jego rodziców (prawnych opiekunów) rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin klasyfikacyjny.
4. Egzamin klasyfikacyjny zdaje również uczeń
  1. realizujący na podstawie odrębnych przepisów indywidualny tok lub program nauki
  2. uczeń spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą.
5. Termin egzaminu klasyfikacyjnego wyznacza dyrektor szkoły w pierwszym tygodniu ferii letnich. Termin egzaminu klasyfikacyjnego powinien być uzgodniony z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).

6. Uczeń, który z przyczyn losowych nie przystąpił do egzaminu klasyfikacyjnego w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie, określonym przez dyrektora szkoły.
7. Egzamin klasyfikacyjny składa się z części pisemnej i ustnej, z wyjątkiem egzaminu z plastyki, muzyki, techniki, wychowania fizycznego, informatyki oraz dodatkowych zajęć edukacyjnych z których egzamin powinien mieć przede wszystkim formę ćwiczeń praktycznych.
8. Uczniowi o którym mowa w pkt 4 ppkt b) zdającemu egzamin klasyfikacyjny nie ustala się oceny z zachowania.
9. Egzamin klasyfikacyjny przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły. W skład komisji wchodzi:
  - a) dyrektor szkoły, albo nauczyciel zajmujący w tej szkole stanowisko kierownicze – jako przewodniczący komisji
  - b) nauczyciel prowadzący dane zajęcia – jako egzaminujący,
  - c) nauczyciel prowadzący takie same lub pokrewne zajęcia edukacyjne – jako członek komisji.
10. Z przeprowadzonego egzaminu klasyfikacyjnego sporządza się protokół zawierający: skład komisji, termin egzaminu, pytania egzaminacyjne, wynik egzaminu oraz ocenę ustaloną przez komisję. Do protokołu załącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia. Protokół stanowi załącznik do arkusza ucznia.
11. Uczeń który nie zdał egzaminu klasyfikacyjnego może przystąpić do egzaminu poprawkowego.

§ 10

Odwołania od oceny

1. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny. Zastrzeżenia mogą być zgłoszone w terminie do 7 dni po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

2. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która:
  - A. w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych - przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, w formie pisemnej i ustnej, oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z danych zajęć edukacyjnych;
  - B. w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania – ustala roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania w drodze głosowania zwykłą większością głosów; w przypadku równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego komisji.
3. Termin sprawdzianu, o którym mowa w pkt. 2 lit.A.- uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
4. W skład komisji wchodzi:
  - 1) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych:
    - a) dyrektor szkoły albo nauczyciel zajmujący w tej szkole inne stanowisko kierownicze – jako przewodniczący komisji,
    - b) nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne,
    - c) dwóch nauczycieli z danej lub innej szkoły tego samego typu, prowadzący takie same zajęcia edukacyjne;
  - 2) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania:
    - a) dyrektor szkoły albo nauczyciel zajmujący w tej szkole inne stanowisko
    - b) kierownicze – jako przewodniczący komisji,
    - c) wychowawca klasy,
    - d) wskazany przez dyrektora szkoły nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne w danej klasie,
    - e) pedagog,
    - f) psycholog,
    - g) przedstawiciel samorządu uczniowskiego,
    - h) przedstawiciel rady rodziców.
5. Nauczyciel, o którym mowa w pkt 4 pkt 1) lit. b, może być zwolniony z udziału w pracy komisji na własną prośbę lub w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach. W takim przypadku dyrektor szkoły powołuje innego nauczyciela prowadzącego takie same zajęcia edukacyjne, z tym że powołanie nauczyciela zatrudnionego w innej szkole następuje w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły.
6. Ustalona przez komisję roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych oraz roczna ocena klasyfikacyjna zachowania nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna, z wyjątkiem niedostatecznej rocznej oceny

klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, która może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego, z zastrzeżeniem § 18c pkt 1.

7. Z prac komisji sporządza się protokół zawierający w szczególności:
  - a) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych:
    - a) skład komisji,
    - b) termin sprawdzianu, o którym mowa w pkt 2 lit. A,
    - c) zadania (pytania) sprawdzające,
    - d) wynik sprawdzianu oraz ustaloną ocenę;
  - b) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania:
    - a) skład komisji,
    - b) termin posiedzenia komisji,
    - c) wynik głosowania,
    - d) ustaloną ocenę zachowania wraz z uzasadnieniem.

Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.

8. Do protokołu, o którym mowa w pkt 7 pkt 1), dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia.
9. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do sprawdzianu, o którym mowa w pkt 2 lit.A, w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie, wyznaczonym przez dyrektora szkoły.

10. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych uzyskanej w wyniku egzaminu poprawkowego, z tym że termin do zgłoszenia zastrzeżeń wynosi 5 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu poprawkowego. W tym przypadku, ocena ustalona przez komisję jest ostateczna.

§ 11

Ustalanie warunków i trybu uzyskania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych oraz rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania

1. Uczniowie i rodzice powinni być poinformowani o ocenach końcowych, na dwa tygodnie przed planowanym posiedzeniem rady pedagogicznej. Odwołanie od zaproponowanej oceny można zgłosić pisemnie do dyrektora szkoły w terminie do trzech dni po otrzymaniu informacji o przewidywanej ocenie rocznej.

2. Warunkiem niezbędnym do wystąpienia z odwołaniem jest ocena śródroczna wyższa od proponowanej na koniec roku lub dłuższa usprawiedliwiona nieobecność w ciągu roku szkolnego.
3. W celu uzyskania wyższej od zaproponowanej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych nauczyciel przedmiotu ustala termin przeprowadzenia testu wiedzy lub umiejętności, który odbywa się najpóźniej 3 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej z zakresu standardów wymagań na wyższą ocenę z przedmiotu z którego uczeń chce uzyskać wyższą ocenę według WSO.
4. Test wiedzy pozostaje do wglądu dla rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
5. Uzyskana roczna ocena z przedmiotu nie może być niższa od zaproponowanej.
6. Jeżeli nastąpi odwołanie od zaproponowanej oceny z zachowania wówczas uczeń ma możliwość poprawy oceny z zachowania, gdy do dnia konferencji klasyfikacyjnej nie otrzyma uwag negatywnych, a otrzyma punkty ma plus, które mieszczą się w odpowiedniej skali ocen z zachowania zgodnie z WSO.
7. O wyniku odwołania rodzice (prawni opiekunowie) ucznia zostają powiadomieni w formie informacji pisemnej.

§ 12

Egzamin poprawkowy

1. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał ocenę niedostateczną z jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, może zdawać egzamin poprawkowy. W wyjątkowych przypadkach rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin poprawkowy z dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Egzamin poprawkowy składa się z części pisemnej oraz części ustnej, z wyjątkiem egzaminu z plastyki, muzyki, informatyki, technologii informacyjnej, techniki oraz wychowania fizycznego, z których egzamin ma przede wszystkim formę zadań praktycznych.
3. Termin egzaminu poprawkowego wyznacza dyrektor szkoły w ostatnim tygodniu ferii letnich.
4. Egzamin poprawkowy przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły. W skład komisji wchodzi:
  - a) dyrektor szkoły albo nauczyciel zajmujący w tej szkole inne stanowisko kierownicze - jako przewodniczący komisji;
  - b) nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne - jako egzaminujący;

- c) nauczyciel prowadzący takie same lub pokrewne zajęcia edukacyjne – jako członek komisji.
5. Nauczyciel, o którym mowa w pkt. 4 pkt. 2), może być zwolniony z udziału w pracy komisji na własną prośbę lub w innych, szczególnie uzasadnionych przypadkach. W takim przypadku dyrektor szkoły powołuje jako osobę egzaminującą innego nauczyciela prowadzącego takie same zajęcia edukacyjne, z tym że powołanie nauczyciela zatrudnionego w innej szkole następuje w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły.
6. Z przeprowadzonego egzaminu poprawkowego sporządza się protokół zawierający w szczególności:
- 1) skład komisji;
  - 2) termin egzaminu poprawkowego;
  - 3) pytania egzaminacyjne;
  - 4) wynik egzaminu poprawkowego oraz uzyskaną ocenę.

Do protokołu dołącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia. Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.

7. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do egzaminu poprawkowego w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie, wyznaczonym przez dyrektora szkoły, nie później niż do końca września.
8. Uczeń, który nie zdał egzaminu poprawkowego, nie otrzymuje promocji do klasy programowo wyższej i powtarza klasę z zastrzeżeniem pkt. 9.
9. Uwzględniając możliwości edukacyjne ucznia rada pedagogiczna może jeden raz w ciągu danego etapu edukacyjnego promować do klasy programowo wyższej ucznia, który nie zdał egzaminu poprawkowego z jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, pod warunkiem że te obowiązkowe zajęcia edukacyjne są, zgodnie ze szkolnym planem nauczania, realizowane w klasie programowo wyższej.

§ 13

Zasady promowania

1. Uczeń klasy I-III szkoły podstawowej otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej z zastrzeżeniem pkt 7.
2. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, uczeń otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej jeżeli ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania, uzyskał roczne oceny klasyfikacyjne wyższe od oceny niedostatecznej, z zastrzeżeniem pkt 4, 5 i § 12 pkt 9.

3. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią ocen co najmniej 4,75 oraz co najmniej bardzo dobrą ocenę zachowania, otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem.
4. Ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym promuje się do klasy programowo wyższej, uwzględniając specyfikę kształcenia tego ucznia, w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami).
5. Laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną ocenę klasyfikacyjną. Uczeń, który tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim bądź laureata lub finalisty olimpiady przedmiotowej uzyskał po ustaleniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje z tych zajęć edukacyjnych celującą końcową ocenę klasyfikacyjną.
6. Uczeń, który nie spełnił warunków określonych w pkt 2, nie otrzymuje promocji do klasy programowo wyższej i powtarza klasę, z zastrzeżeniem § 12 pkt 9.
7. W wyjątkowych przypadkach, rada pedagogiczna może postanowić o powtarzaniu klasy przez ucznia klasy I-III szkoły podstawowej, na podstawie opinii wydanej przez lekarza lub publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym publiczną poradnię specjalistyczną, oraz w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia.
8. Rada pedagogiczna może podjąć uchwałę o niepromowaniu ucznia do klasy programowo wyższej lub nieukończeniu szkoły przez ucznia, któremu w danej szkole po raz drugi z rzędu ustalono naganną roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania.
9. Uczeń, któremu w danej szkole po raz trzeci z rzędu ustalono naganną roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania, nie otrzymuje promocji do klasy programowo wyższej, a uczeń klasy programowo najwyższej w danym typie szkoły nie kończy szkoły.

§14

Sposób informowania rodziców o osiągnięciach szkolnych dzieci

1. Nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne informują rodziców o bieżących szkolnych osiągnięciach dzieci w trakcie godziny do dyspozycji rodziców w terminie ustalonym przez dyrektora szkoły.
2. Rodzice informowani są o bieżących szkolnych osiągnięciach dzieci na zebraniach informacyjnych raz w ciągu semestru prowadzonych przez wychowawcę klasy.

3. Informacja o wyniku klasyfikacji śródrocznej udzielana jest uczniom na zajęciach edukacyjnych co najmniej tydzień przed klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej, a fakt ten nauczyciel odnotowuje w dzienniku.
4. Informacja o wyniku klasyfikacji śródrocznej udzielana jest rodzicom po posiedzeniu konferencji klasyfikacyjnej, a przed rozpoczęciem drugiego półrocza przez wychowawcę klasy na zebraniach informacyjnych.
5. Wychowawca zobowiązany jest poinformować rodziców i uczniów o przewidywanej rocznej ocenie niedostatecznej na cztery tygodnie przed przewidywaną konferencją klasyfikacyjną w formie pisemnej.
6. Informacja o wyniku klasyfikacji rocznej udzielana jest uczniom na zajęciach edukacyjnych co najmniej dwa tygodnie przed klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej, a fakt ten nauczyciel odnotowuje w dzienniku.
7. Na dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem plenarnym rady pedagogicznej nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne oraz wychowawca klasy są obowiązani poinformować rodziców (prawnych opiekunów) o przewidywanych dla ucznia rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej z zachowania na zebraniach informacyjnych.

§ 15

Sprawdzian przeprowadzany w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej

1. W klasie VI szkoły podstawowej jest przeprowadzany sprawdzian poziomu opanowania umiejętności, ustalonych w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, określonych w odrębnych przepisach, zwany dalej „sprawdzianem”.
2. Informator zawierający w szczególności opis zakresu odpowiednio sprawdzianu oraz kryteriów oceniania i form przeprowadzania sprawdzianu, a także przykładowe zadania, jest ogłaszany nie później niż do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany sprawdzian .
3. Informator jest ogłaszany również w językach mniejszości narodowych nauczanych w szkołach lub oddziałach z językiem nauczania mniejszości narodowych.
4. Sprawdzian przeprowadza się w kwietniu, w terminie ustalonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, zwanej dalej „Komisją Centralną”.

5. Uczniowie szkół lub oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowej, w których zajęcia są prowadzone w tym języku, przystępują do sprawdzianu w języku polskim albo w języku danej mniejszości narodowej.
6. W przypadku gdy uczeń zamierza przystąpić do sprawdzianu w języku danej mniejszości narodowej rodzice (prawni opiekunowie) ucznia składają dyrektorowi szkoły pisemną deklarację o przystąpieniu ucznia do sprawdzianu w języku danej mniejszości narodowej.
7. Deklarację, o której mowa w pkt 6, składa się nie później niż do dnia 20 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian
8. Wykaz uczniów, którzy zamierzają przystąpić do sprawdzianu w języku danej mniejszości narodowej, dyrektor szkoły przekazuje dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej, zwanej dalej „komisją okręgową”, nie później niż do dnia 30 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian
9. Uczeń może zrezygnować z przystąpienia do sprawdzianu w języku danej mniejszości narodowej. O rezygnacji rodzice (prawni opiekunowie) ucznia, nie później niż na 3 miesiące przed terminem sprawdzianu informują pisemnie dyrektora szkoły, który niezwłocznie powiadamia o tym dyrektora komisji okręgowej.
10. Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się mają prawo przystąpić do sprawdzianu w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
11. W przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania dostosowanie warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.
12. Opinia, o której mowa w pkt 10, powinna być wydana przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną, nie później niż do końca września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian, z tym że: w przypadku uczniów przystępujących do sprawdzianu - nie wcześniej niż po ukończeniu klasy III szkoły podstawowej;
13. Opinię, o której mowa w pkt 10, rodzice (prawni opiekunowie) ucznia albo słuchacz przedkłada dyrektorowi szkoły, w terminie do dnia 15 października roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian.
14. Uczniowie chorzy lub niesprawni czasowo, na podstawie zaświadczenia o stanie zdrowia, wydanego przez lekarza, mogą przystąpić do sprawdzianu w warunkach i formie odpowiednich ze względu na ich stan zdrowia.

15. Za dostosowanie warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu do potrzeb uczniów, o których mowa w pkt 10, pkt 14 odpowiada przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, o którym mowa w pkt 20
16. Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym nie przystępują do sprawdzianu.
17. Uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim ze sprzężoną niepełnosprawnością, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, który nie rokuje kontynuowania nauki w szkole ponadgimnazjalnej, może być zwolniony przez dyrektora komisji okręgowej z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu, na wniosek rodziców (prawnych opiekunów), zaopiniowany przez dyrektora szkoły.
18. Laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych oraz laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim z zakresu jednego z grupy przedmiotów objętych sprawdzianem, są zwolnieni odpowiednio ze sprawdzianu, na podstawie zaświadczenia stwierdzającego uzyskanie tytułu odpowiednio laureata lub finalisty. Zaświadczenie przedkłada się przewodniczącemu szkolnego zespołu egzaminacyjnego, o którym mowa w pkt 20.
19. Zwolnienie ze sprawdzianu jest równoznaczne z uzyskaniem ze sprawdzianu najwyższego wyniku.
20. Za organizację i przebieg sprawdzianu w danej szkole odpowiada przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, którym jest dyrektor szkoły.
21. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, nie później niż na 2 miesiące przed terminem sprawdzianu, może powołać zastępcę przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego spośród nauczycieli zatrudnionych w danej szkole.
22. Jeżeli przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego i jego zastępca, z powodu choroby lub innych ważnych przyczyn, nie mogą wziąć udziału w sprawdzianie, dyrektor komisji okręgowej powołuje w zastępstwie innego nauczyciela zatrudnionego w danej szkole.
23. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, jego zastępca oraz nauczyciel, o którym mowa w pkt 22, powinni odbyć szkolenie w zakresie organizacji sprawdzianu, organizowane przez komisję okręgową.
24. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego w danej szkole w szczególności:
  - 1) przygotowuje listę uczniów przystępujących do sprawdzianu; listę uczniów przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego przesyła pocztą elektroniczną lub na nośniku zapisu elektronicznego dyrektorowi komisji okręgowej, w terminie ustalonym przez dyrektora komisji okręgowej, nie później jednak niż do dnia 30 listopada roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian;

- 2) nadzoruje przygotowanie sal, w których ma być przeprowadzony sprawdzian, zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) powołuje pozostałych członków szkolnego zespołu egzaminacyjnego, nie później niż na miesiąc przed terminem sprawdzianu ,
- 4) powołuje, spośród członków szkolnego zespołu egzaminacyjnego, zespoły nadzorujące przebieg sprawdzianu, o których mowa w pkt 29, w tym wyznacza przewodniczących tych zespołów;
- 5) informuje uczniów o warunkach przebiegu - przed rozpoczęciem sprawdzianu;
- 6) nadzoruje przebieg sprawdzianu;
- 7) przedłuża czas trwania sprawdzianu dla uczniów, o których mowa w pkt 10;
- 8) sporządza wykaz uczniów, którzy nie przystąpili do sprawdzianu albo przerwali sprawdzian, oraz niezwłocznie po zakończeniu sprawdzianu przekazuje ten wykaz dyrektorowi komisji okręgowej;
- 9) zabezpiecza, po zakończeniu sprawdzianu, zestawy zadań i karty odpowiedzi uczniów i niezwłocznie dostarcza je do miejsca wskazanego przez dyrektora komisji okręgowej;
- 10) nadzoruje prawidłowe zabezpieczenie pozostałej dokumentacji dotyczącej przygotowania i przebiegu sprawdzianu.

25. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego odbiera przesyłki zawierające pakiety z zestawami zadań i kartami odpowiedzi oraz innymi materiałami niezbędnymi do przeprowadzenia sprawdzianu i sprawdza, czy nie zostały one naruszone, a następnie sprawdza, czy zawierają one wszystkie materiały niezbędne do przeprowadzenia sprawdzianu. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego przechowuje i zabezpiecza wszystkie materiały niezbędne do przeprowadzenia sprawdzianu.

26. W przypadku stwierdzenia, że przesyłki, o których mowa w pkt 25, zostały naruszone, lub nie zawierają wszystkich materiałów niezbędnych do przeprowadzenia sprawdzianu, przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego niezwłocznie powiadamia o tym dyrektora komisji okręgowej.

27. Sprawdzian trwa 60 minut, z zastrzeżeniem pkt 28

28. Dla uczniów, o których mowa w pkt 10, czas trwania sprawdzianu może być przedłużony, nie więcej jednak niż o 30 minut

29. W przypadku gdy sprawdzian mają być przeprowadzone w kilku salach, przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego powołuje zespoły nadzorujące przebieg sprawdzianu w poszczególnych salach. Zadaniem zespołu nadzorującego jest w szczególności zapewnienie samodzielnej pracy uczniów.

30. W skład zespołu nadzorującego wchodzi co najmniej 3 osoby, w tym:

- 1) przewodniczący;

- 2) co najmniej dwóch nauczycieli, z których co najmniej jeden jest zatrudniony w innej szkole lub w placówce.
31. Przewodniczący zespołu nadzorującego kieruje pracą tego zespołu, a w szczególności odpowiada za prawidłowy przebieg sprawdzianu w danej sali.
  32. W przypadku gdy w sali jest więcej niż 30 uczniów liczbę członków zespołu nadzorującego zwiększa się o jedną osobę na każdych kolejnych 20 uczniów .
  33. Nauczyciel zatrudniony w innej szkole lub w placówce zostaje powołany w skład zespołu nadzorującego w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły .
  34. Przed rozpoczęciem sprawdzianu przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego sprawdza, czy pakiety, zawierające zestawy zadań i karty odpowiedzi, oraz inne materiały niezbędne do przeprowadzenia sprawdzianu nie zostały naruszone.
  35. W przypadku stwierdzenia, że pakiety wymienione w pkt 34, zostały naruszone, przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego zawiesza sprawdzian i powiadamia o tym dyrektora komisji okręgowej.
  36. W przypadku stwierdzenia, że pakiety wymienione w pkt 34, nie zostały naruszone przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego otwiera je w obecności przewodniczących zespołów nadzorujących oraz przedstawicieli uczniów a następnie przekazuje przewodniczącym zespołów nadzorujących zestawy zadań i karty odpowiedzi do przeprowadzenia sprawdzianu w liczbie odpowiadającej liczbie uczniów w poszczególnych salach.
  37. Członkowie zespołu nadzorującego rozdają zestawy zadań i karty odpowiedzi uczniom polecając sprawdzenie, czy zestaw zadań i karta odpowiedzi są kompletne.
  38. Uczeń zgłasza przewodniczącemu zespołu nadzorującego braki w zestawie zadań lub karcie odpowiedzi i otrzymuje nowy zestaw zadań lub nową kartę odpowiedzi.
  39. Informację o wymianie zestawu zadań lub karty odpowiedzi przewodniczący zespołu nadzorującego zamieszcza w protokole, o którym mowa w pkt 58. Protokół czytelnie podpisuje uczeń , który zgłosił braki w zestawie zadań lub karcie odpowiedzi.
  40. Na zestawie zadań i karcie odpowiedzi, przed rozpoczęciem sprawdzianu wpisuje się kod ucznia , nadany przez komisję okręgową. Uczniowie nie podpisują zestawów zadań i kart odpowiedzi.
  41. W czasie trwania sprawdzianu każdy uczeń pracuje przy osobnym stoliku. Stoliki są ustawione w jednym kierunku ,w odległości zapewniającej samodzielność pracy uczniów .
  42. W sali, w której jest przeprowadzany sprawdzian, nie można korzystać z żadnych urządzeń telekomunikacyjnych.
  43. Sprawdzian rozpoczyna się z chwilą zapisania w widocznym miejscu przez przewodniczącego zespołu nadzorującego czasu rozpoczęcia i zakończenia pracy.

44. W czasie trwania sprawdzianu uczniowie nie powinni opuszczać sali. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przewodniczący zespołu nadzorującego może zezwolić uczniowi na opuszczenie sali, po zapewnieniu warunków wykluczających możliwość kontaktowania się ucznia z innymi osobami, z wyjątkiem osób udzielających pomocy medycznej.
45. W czasie trwania sprawdzianu w sali mogą przebywać wyłącznie uczniowie przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, osoby wchodzące w skład zespołu nadzorującego oraz osoby, o których mowa w pkt 62.
46. W czasie trwania sprawdzianu uczniom nie udziela się żadnych wyjaśnień dotyczących zadań ani ich nie komentuje.
47. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia lub jeżeli uczeń zakłóca prawidłowy przebieg sprawdzianu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom, przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego unieważnia pracę tego ucznia i przerywa jego sprawdzian. Informację o unieważnieniu pracy ucznia i przerwaniu sprawdzianu zamieszcza się w protokole, o którym mowa w pkt 58. Przepisy pkt 51, pkt 52 stosuje się odpowiednio.
48. Uczeń może uzyskać na sprawdzianie maksymalnie 40 punktów.
49. Prace uczniów sprawdzają egzaminatorzy wpisani do ewidencji egzaminatorów, powołani przez dyrektora komisji okręgowej. Wynik sprawdzianu ustala komisja okręgowa na podstawie liczby punktów przyznanych przez egzaminatorów.
50. Wynik sprawdzianu ustalony przez komisję okręgową jest ostateczny.
51. Uczeń, który z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpił do sprawdzianu w ustalonym terminie, albo przerwał sprawdzian, przystępuje do sprawdzianu w dodatkowym terminie ustalonym przez dyrektora Komisji Centralnej, nie później niż do dnia 20 sierpnia danego roku, w miejscu wskazanym przez dyrektora komisji okręgowej.
52. Uczeń, który nie przystąpił do sprawdzianu w terminie do dnia 20 sierpnia danego roku, powtarza ostatnią klasę odpowiednio szkoły podstawowej oraz przystępuje do sprawdzianu w następnym roku, z zastrzeżeniem pkt 53.
53. W szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych, uniemożliwiających przystąpienie do sprawdzianu w terminie do dnia 20 sierpnia danego roku, dyrektor komisji okręgowej, na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły, może zwolnić ucznia z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu. Dyrektor szkoły składa wniosek w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia.
54. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) albo słuchacza sprawdzona i oceniona praca ucznia jest udostępniana uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom) albo słuchaczowi do wglądu w miejscu i czasie wskazanym przez dyrektora komisji okręgowej.

55. Wynik sprawdzianu nie wpływa na ukończenie szkoły. Wyniku sprawdzianu nie odnotowuje się na świadectwie ukończenia szkoły.
56. Wyniki sprawdzianu oraz zaświadczenia o szczegółowych wynikach sprawdzianu lub egzaminu gimnazjalnego dla każdego ucznia komisja okręgowa przekazuje do szkoły nie później niż na 7 dni przed zakończeniem zajęć dydaktyczno-wychowawczych, a w przypadku, o którym mowa w p. 51 - do dnia 31 sierpnia danego roku.
57. Zaświadczenie, o którym mowa w pkt 56, dyrektor szkoły przekazuje uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).
58. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego sporządza protokół przebiegu sprawdzianu. Protokół podpisują przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego oraz przewodniczący zespołów nadzorujących.
59. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przekazuje się niezwłocznie do komisji okręgowej.
60. Dokumentację sprawdzianu przechowuje komisja okręgowa przez okres 6 miesięcy.
61. Dokumentację sprawdzianu przechowuje się według zasad określonych w odrębnych przepisach.
62. Obserwatorami sprawdzianu mogą być:
  - 1) delegowani pracownicy ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
  - 2) delegowani pracownicy Komisji Centralnej i komisji okręgowych;
  - 3) delegowani pracownicy ministerstw obsługujących ministrów właściwych dla zawodu;
  - 4) delegowani przedstawiciele organu sprawującego nadzór pedagogiczny, organu prowadzącego szkołę, szkół wyższych i placówek doskonalenia nauczycieli, a w przypadku egzaminu zawodowego także delegowani przedstawiciele pracodawców, upoważnieni przez dyrektora komisji okręgowej.
63. Dyrektor komisji okręgowej może powołać, w szczególności spośród nauczycieli, ekspertów sprawdzających prawidłowość przebiegu sprawdzianu w danej szkole
64. Osoby, o których mowa w pkt 62, nie uczestniczą w przeprowadzaniu sprawdzianu.
65. Uczeń, który jest chory, w czasie trwania sprawdzianu, może korzystać ze sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.
66. Uczeń może, w terminie 2 dni od daty odpowiednio sprawdzianu, zgłosić zastrzeżenia do dyrektora komisji okręgowej, jeżeli uzna, że w trakcie sprawdzianu zostały naruszone przepisy dotyczące jego przeprowadzania.
67. Dyrektor komisji okręgowej rozpatruje zgłoszone zastrzeżenia w terminie 7 dni od daty ich otrzymania. Rozstrzygnięcie dyrektora komisji okręgowej jest ostateczne.

68. W razie stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzania sprawdzianu, , na skutek zastrzeżeń, o których mowa w pkt 66 , lub z urzędu, dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, może unieważnić dany sprawdzian i zarządzić jego ponowne przeprowadzenie, jeżeli to naruszenie mogło wpłynąć na wynik danego sprawdzianu. Unieważnienie może nastąpić w stosunku do wszystkich uczniów, a także w stosunku do poszczególnych uczniów.
69. W przypadku niemożności ustalenia wyników sprawdzianu, , z powodu zaginięcia lub zniszczenia arkuszy egzaminacyjnych, kart odpowiedzi lub kart obserwacji, dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, unieważnia sprawdzian i zarządza jego ponowne przeprowadzenie.
70. W przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania arkuszy egzaminacyjnych niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez uczniów dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Komisji Centralnej, unieważnia sprawdzian tych uczniów i zarządza jego ponowne przeprowadzenie.
71. Termin ponownego sprawdzianu, o którym mowa w pkt. 68 - 70, ustala dyrektor Komisji Centralnej.
72. Zestawy zadań dla sprawdzianu oraz materiały multimedialne do przeprowadzenia sprawdzianu są przygotowywane, przechowywane i przekazywane w warunkach uniemożliwiających ich nieuprawnione ujawnienie.
73. W przypadku nieuprawnionego ujawnienia zestawów zadań, zbiorów zestawów zadań egzaminacyjnych, arkuszy egzaminacyjnych lub arkuszy obserwacji oraz materiałów multimedialnych decyzje co do dalszego przebiegu sprawdzianu albo egzaminu podejmuje dyrektor Komisji Centralnej.
74. W roku szkolnym 2004/2005 informacje, o których mowa w § 11, nauczyciele i wychowawca klasy przekazują do dnia 20 października 2004 r.
75. Sprawdzian w języku mniejszości narodowej w szkołach lub oddziałach z językiem nauczania mniejszości narodowej, w których zajęcia są prowadzone w tym języku, przeprowadza się począwszy od roku szkolnego 2004/2005.
76. W roku szkolnym 2004/2005:
- 1) pisemną deklarację, o której mowa w p. 6, składa się nie później niż do dnia 30 września;
  - 3) wykaz, o którym mowa w pkt 8, dyrektor szkoły przekazuje dyrektorowi komisji okręgowej, nie później niż do dnia 10 października.

§ 15

Ukończenie szkoły

1. Uczeń kończy szkołę:

- 1) jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej, na którą składają się roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych uzyskane w klasie programowo najwyższej oraz roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, których realizacja zakończyła się w klasach programowo niższych z uwzględnieniem § 12 pkt 5, uzyskał oceny klasyfikacyjne wyższe od oceny niedostatecznej, z zastrzeżeniem pkt 3;
  - 2) jeżeli ponadto przystąpił do sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej
2. Uczeń kończy szkołę z wyróżnieniem, jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej, o której mowa w pkt 1 ppkt 1), uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią ocen co najmniej 4,75 oraz co najmniej bardzo dobrą ocenę zachowania.
  3. O ukończeniu szkoły przez ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym postanawia na zakończenie klasy programowo najwyższej rada pedagogiczna, uwzględniając specyfikę kształcenia tego ucznia, w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami).